

“NAR”IN GÖSTERGESEL İKLİMİ: BİR ÖN ÇALIŞMA

Mete ÇAMDERELİ¹

Özet

Bir bitkibirim olarak “nar”ın göstergesel değerini betimlemek ve ‘nar’ göstergesini çeşitli kavramsal düzeylerde irdelemek, bir başka deyişle “nar”ın izinde bitkilerin dili ve söylemini bulgulamak bu çalışmanın öncelikli amacını oluşturdu. “Nar”ın söylemini açılımla arayışı, bizi dirimbilim, dilbilim ve iletişim biliminin dayanışık kazanımlarını bir çatı altında toplayan dirimgöstergebilim’e götürdü. “Nar”ın anlamlama yapılarını çeşitli aşamalarda kesitleyen yöntemsel tutumumuz, dirimgöstergebilimin alt alanı olarak ayrımsanan bitkigöstergebilim bağlamında tasarlandı. Bitkigöstergebilimsel çözümlemelere örneklik oluşturabilecek oylumlu bir çalışmanın ön hazırlıkları niteliğindeki bu çözümlemenin sonunda ‘nar’ın toplumsal yaşama, toplumsal algı ve anlamlama alanına geniş biçimde yayıldığı belirlenmiş oldu.

Abstract

To depict the semiotical value of pomegranate as a phytoseeme and to explicate the sign of pomegranate on various conceptual levels, in other words analyse the plants’ language and discourse consituted the primary aim of this work. Thedisclosure of the discourse of the pomegranate led us to the biosemiotics which combines biology, linguistics and the science of communications. Our methodological way dividing the meaning of pomegranate into various stages was formed in connection with phytosemiotics which is a sub-field of biosemiotics. In the end of this judgement which might be considered as a pre-study of hytosemiotical explanations, it has been observed that ‘the pomegranate’ has become prevalent in social life, social understanding and sense.

Anahtar Kelimeler: Dirimgöstergebilim, bitkigöstergebilim, nar, söylem

Her şey susam iriliğindeki bir tanenin toprağa düşmesiyle başlar. Su iner, dokunur toprağa, toprak taneye. yeşerir tohum, filizlenir sonra. tomurcuklanma, çiçeklenme, meyveye durma, tohuma kaçma, yapraktan arınma derken nar’ın, bir başka deyişle her tanesi şifa, her tanesi lezzet, her tanesi bereket, her tanesi renk bahçesi olan bir meyvenin, bir ağacın yaşamöyküsü, insan yaşamına özdeş ya da insan yaşamını eğretilen biçimde sürer gider...

Giriş

Toplumsal yaşamda bulunan çeşitli göstergelerin yaşamını ya da tüm yaşam alanlarındaki gösterge dizgelerini inceleyen, en azından inceleme savıyla ortaya çıkan göstergebilim, özellikle 19. yüzyılın son çeyreğinde göstergeküreyi* [1] kurgulayan yapısal birimlere ve onların erişilebilir göndergelerine alabildiğine açıldı; çok değişik alanlarda varolan ya da her dilsel düzey ve söylemsel düzlemde üre(til)miş sözce düzenekleri ile gösterge dizgelerini anlama ve anlamlama uğraşı olarak öne çıktı. Kökleri çağcıl dilbilim kuramlarına dek uza-

¹ Kocaeli Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, Sinema ve Televizyon Bölümü,

* Göstergeküre (sémiosphère) kavramı ilk olarak Estonyalı göstergebilimci Yuri Lotman tarafından kullanılmıştır. Göstergeküre havaküre, suküre ya da canlıküre gibi bir küredir ; bu kürelere nüfuz eder ve onlarla iletişime geçer : güriültüler, kokular, devinimler, renkler, elektrik alanları, her türden dalgalı belirtkeler, kimyasal ve manyetik ilişkiler.. Jesper Hoffmeyer, «The Global Semiosphere» ,

